

Déli Hírlap

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Timișoara-Belváros, Szentgyörgy-tér 4. Telefon: este 9 óráig 2-52, azontúl 10 vagy 2-42. Előfizetési árak külföldön: havonként 110 Lei, negyedévre 330 Lei, félévre 600 Lei és egész évre 1200 Lei vagy ezekkel egyenlő értékű valuta

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VUCHETICH ENDRE

Előfizetési árak Temesvárott és vidéken kézbesítéssel: havonként 80 Lei, negyedévre 240 Lei, félévre 450 Lei, egész évre 900 Lei. Köztisztviselők és állami nyugdíjasok részére: havonként 60 Lei, negyedévre 180 Lei, félévre 350 Lei, egész évre 700 Lei.

1929 / PENTEK / AUGUSZTUS 9

ÁRA 4 LEI BUKARESTBEN 5 LEI

TIMIȘOARA, V. ÉVF. / 179. SZAM

Halvány

fogalma sincsen némelyik embernek arról, hogy a megyei prefektusnak mi a működési köre, hivatása és feladata. Tudomásunk szerint Romániában a megyei prefektusok ugyanazt a szerepet töltik, mint egykor a magyar uralom idején a főispánok. A főispán egy-egy megye közigazgatásának élén a kormányhatalom bizalmának letéteményese volt. Ugyanez a helyzete egyrészt a kormánnyal, másrészt a megye lakosságával szemben a prefektusoknak. Egész különös módon ezt látszanak félreismerni azok a szövetkezetek, amelyeknek kreálásával a földművelésügyi miniszter a gazdatiszadságot anyagi érdekeit kívánta védeni és előmozdítani. A szövetkezetek célja a gazdák termésének értékesítésénél közreműködni úgy, hogy ezek a gazdák kárt ne szenvedjenek. Ez igen üdvös, bár természetes, hogy a szövetkezetek vezetői sem élnek a levegőből és így ezt a közvetítést nem végzik díjmentesen, illetve a védelmet nem nyújtják ingyen. Ezt nem is kifogásoljuk, azonban kifogásunk van az ellen, hogy ebbe a tisztára üzleti tevékenységbe bele akarják vonni a megyei prefektusokat is. A szövetkezetek bukaresti központja ugyanis körlevelet küldött az összes megyei prefektusoknak, amelyben felkérik őket használnak oda a gazdáknál, hogy termésüket kizárólag nekik adják el. Elmondják, hogy sikerült több nagy külföldi gabonacéggel üzleti összeköttetést teremteni úgy, hogy ezek a cégek majd a szövetkezetek útján összevásárolják a gazdák gabonáját export céljából. Hogy a szövetkezeteknek újabb láneszemként a közvetítő kereskedelembe való bekapcsolódása a gazdák szempontjából előnyös lesz-e vagy sem, azt a jövő fogja eldönteni. A miniszternek kell azonban eldönteni azt, vajon lehet és szabad-e a szövetkezeteknek a prefektusokat is bevonni ebbe az üzleti tevékenységbe. A körlevélben a bukaresti központ elmondja tudniillik azt is, hogy a hadsereg központi gazdasági hivatalával sikerült megállapodást létesíteni, amely szerint a katonaság a szükséges buzamennyiséget a szövetkezetektől fogja beszerezni. A szövetkezeti urak most nem kevesebbet akarnak a prefektusoktól, mint azt, hassanak oda, hogy a megyéjük területén állomásozó katonai alakulatok a buzán kívül a többi élelmicikket is a szövetkezetek útján szerezzék be. Nem tudjuk, hogy a szövetkezeteknek med-

jában áll-e majd ezeket az élelmicikket a szabadverseny kizárása mellett olcsóbban szállítani és így hozzájárulni az állami költségvetés terheinek enyhítéséhez is, azt azonban tudjuk, hogy a hadsereg jó fizető és tudjuk azt is, hogy számos adófizető pol-

gárnak nyújtott megélhetést, teljesen eltekintve attól, hogy a szabadverseny kizárása talán mégsem egészen erkölcsös. Aminthogy nem volna erkölcsös az sem, hogy a szövetkezetek a prefektusokat ügynököknek akarják felhasználni a szövetkezeti jövedelem

fokozása érdekében. Bár meg vagyunk róla győződve, hogy a prefektusok legnagyobb része ilyen ajánlatot egyszerűen félretesz, mégsem ártana, ha a kormány leintené a szövetkezeteket és azok vezetőit kioktatná, hogy a prefektusoknak mi a feladata.

Egy lépésről lőttek a katonák a sztrájkoló lupényi bányászokra

Bukarest, augusztus 8. (Tudósítónk telefonjelentése.) A Lupényban történt véres események izgalomban tartják az egész ország közvéleményét és a kormány is a legnagyobb figyelmet szenteli ennek a szomorú eseménynek. Legújabb hivatalos jelentés szerint Lupényban a bányamunkásság és a fegyveres karhatalom összetűzésének huszonegy halott, huszonhárom súlyosan sebesült és harminc könnyebben sebesült áldozata van. Egyes lapok szerint a halottak száma harminckettő, a sebesülteké száz. A katonaság közül tizenketten sebesültek meg. Tegnap valamennyi zsilvölgyi bányában már helyreállott a rend és mindenütt folyik a munka, Lupény kivételével, ahol a bányászok lakásukba zárkózva egyelőre folytatják a sztrájkot.

Joanituescu belügyi államtitkár tegnap délelőtt hosszabb megbeszélést folytatott Fluera's szocialista képviselővel, aki ismertette a sztrájk okait, főként a bányagazgatóság magatartását és az ugynevezett független szindikátus létesítésének körülményeit. Fluera's reámutatott arra is, hogy a munkások között agent provocatörök dolgoztak. A belügyminiszterium, a hadügyminiszterium és a munkaügyi miniszterium által kiküldött bizottság a helyszínre érkezett és megkezdte a kihallgatásokat. Tegnap este Lupényba jött két század katonaság is.

A lupényi bányász minden épületére kimondták az ostromállapotot, igazolvány nélkül senki nem hagyhatja el a községet és abba be sem mehet.

Az újságírókat csak külön belügyminiszteriumi engedély alapján engedik be a faluba, ahol szabad mozgást biztosítanak részükre.

A lupényi véres eseményekről még a következő részleteket jelentik: A prefektus és a főügyész utasítására a

katonaság megrohamozta a vulamos-telepet és amikor egészen közel értek a munkássághoz, sortűzet adtak rájuk. Roham közben a katonák olyan közel jutottak a munkásokhoz, hogy a puskacsövek szinte érintették a munkások testét és ezért a sebesülések úgy néznek ki, mintha dum-dum golyók okozták volna. A lupényi kórház halottaskamrájában huszonegy holttest várja az agnoszkálást.

Valamennyi holttesten borzalmas sebesülések láthatók, amelyek a közvetlen közelről való lövés eredményei. A halottaskamra előtt három-negyszáz síró jajveszékkel asszony szorong, valamennyi kétségbeesetten keresi férjét és hozzátartozóját.

A bejáratot katonaság állja el és csak egyenkint bocsátják be az asszonyokat a halottaskamrába. Tegnap estig öt holttest személyazonosságát sikerült megállapítani. Ezek a következők: Sándor Antal huszonnyolc éves, Vitus Gábor huszonegy éves, Patkai János tizenhét éves, Buzev Miklós harminckett éves és Toma Maxim tizenhat éves bányamunkásokat. Ezeket a holttesteket hozzátartozóik borzalmas jelenetek között ismerték fel.

A sztrájk okára nézve azt jelentik, hogy az bérmozgalom miatt következett be. A bizalmiférfiak a lemondását nem vették tudomásul, hanem együttmaradtak és elhatározták a sztrájkot. A vezetők ekkor kijelentették, hogy a következményekért semmiféle felelősséget nem vállalnak. A Munteanu-féle függetlenek pártja az általános sztrájk ellen foglalt állást. Munteanumunkásvezér az összeütközés előtt személyesen szólította fel a sztrájkoló munkásságot, hogy csendesesen oszoljék szét, mert a hatóság nem tréfál. A sztrájkolók közül ekkor többen így kiáltottak fel:

— Inkább meghalunk, de nem hagyjuk el helyünket!

Tegnap reggel a belügyminiszterium intézkedett hogy a Lupényban tartózkodó hivatalos személyiségek, a prefektus, a főügyész és a sziguranofőnök, ne fessítsék tovább a hirt és csak azok ellen indítsanak bírói eljárást, akikről kétségtelenül bebizonyosodik, hogy okai voltak az eseményeknek.

Csinyján kell banni a letartóztatásokkal — mondja a belügyminiszteri rendelet — és a vizsgálat inkább csak arra irányuljon, hogy milyen elemek járultak hozzá a zavar keltéséhez.

Arról is hírek terjedtek el, hogy a sztrájk indító oka a munkásfrakciók közötti surlódásban keresendő. Lupényban egyidőben az egységeseknek nagy táboruk volt, de később a bányavezetőség nemzeti irányba akarta terelni a munkások mozgalmát. A bányák mérnökei többnyire a liberális párt híveiből kerülnek ki, mert az egész bányászrészenyitársaság a liberális töké kezében van. Ezek a mérnökök a közelmúltban sűrűn használták fel a munkásságot a liberális párt céljaira. Az általános munkás és bányásznyomor azonban mégis a második internacionálé táborába vitte a zsilvölgyi munkások többségét. Ugyan ekkor azonban Munteanu, a szocialdemokrata párt titkárának, vezetése alatt ugynevezett független szervezet alakult és ezen két csoport surlódása annyira elfajult, hogy most véres eseményekben robbant ki.

M a n i u Gyula miniszterelnök tegnap reggel maga is Lupényba utazott, hogy személyesen ellenőrizze a vizsgálat lefolytatását. M a r i n e s c u belügyi vezértitkár hivatalos kommunikét adott ki, amely szerint tegnap déli tizenkét óráig beérkezett táviratok azt jelezték, hogy a rend és nyugalom mindenütt helyreállott és a bányákat nagyobb veszély nem fenyegeti.

A felemelt adók behajtása

kezdését veszi és ismét szomorú időszak következik az amugyis elszegényedett adófizetőkre

Temesvár, augusztus 8.

A temesvári pénzügyigazgatóságon és az egyes városrészek adóhivatalaiban lázas munka folyik. A hivatalos lap augusztus elsejei száma ugyanis közölte a különböző adók és illetékek felemeléséről szóló törvényt, amelyet gyakorlatilag most visznek keresztül. Az új adóemelések egy részét már ismertettük és az egyenes adók, valamint a tisztviselői fizetések felemelésére vonatkozó végrehajtási utasítás tegnap érkezett meg a temesvári pénzügyigazgatósághoz. A felemelt adók alkalmazása tekintetében Lázár Kornél dr. temesvári pénzügyigazgató a Déli Hírlap munkatársának a következő ismertetést adta:

— A ma megérkezett végrehajtási utasítás szerint a tíz százalékos adóemelést az egyenesadók különböző fajánál csupán az 1929. évre érvényes, 1929. január elsejétől visszamenőlegesen.

Az adóhivatalok most számítják ki a felemelt adótöbbletet és azt már be is hajtják. Amennyire módunkban áll a visszamenőleg esedékes összegeknél méltányosságot fogunk tanúsítani.

Tíz százalékkal nagyobbak lettek az érvényben levő kivetések alapján az eddigi egyenes adók közül a mezőgazdasági, a ház, kereseti, kereskedelmi adók, és az ezek után fizetendő globális adóalap. A közönség tájékoztatására szolgáljon, hogy ezeknél az adónemeknél a tíz százalékos emelés kizárólag az államnak jutó része érvényesek. A városnak, megyének, kereskedelmi és iparkamarának jutó, ugynevezett adicónális kules megmarad és azt az új törvény nem emelte. Ezekre vonatkozólag az eredeti kivétel szerinti összeget kell továbbra is megfizetni.

— Megérkezett a végrehajtási utasítás a tisztviselői adók felemelésére vonatkozólag is. A tisztviselői adónál az emelés átlag szintén tíz százalékos, azonban ez az emelés a gyakorlatban a következőképpen alakul. Mindazok a tisztviselők, akiknek havi tiszta jövedelme a kivétel alapján a négyezer leit meg nem haladja, 4,4 százalékkal fizetnek többet, akiknek a jövedelme meghaladja a négyezer leit, azoknál az emelés 8 százalékosat tesz ki.

A tisztviselői adókra vonatkozólag az emelés július elsejei hatályal kezdődik és a többletet most szedjük be július hónapra.

— Másik végrehajtási utasítás a tőkekamatra vonatkozik. Itt is ki kell jelentenem, hogy a tőkekamadónál ugyancsak az államnak jutó részt emelték fel. Mindazon tétéleknél, amelyek július elsejéig 16,50 százalékosat fizettek, a jövőben 18,50 százalékosat fizetnek, ha 13,20 százalékosat fizettek, ha a jövőben 14,52 százalékosat fizetnek, ha 11 százalékosat kellett fizetni, ezentul 12,10 százalékosat jár, ha 8,80 százalékosat fizettek, ezentul 9,68 százalékosat jár és ha 5,50 százalékosat fizettek, a jövőben 6,05 százalékosat kell fizetni. Ez az emelés visszamenőleg július elsejétől érvényes. Az ingóságok után fizetendő 3 százalékos adó, az elterjedt hírek ellenére, nem lett magasabb.

— Éppen ma kaptam kézhez a pénzügyminiszterium legújabb utasítását, amely szerint a késedelmes adófize-

tőknél a késedelmi kamatot 15 százalékra emelik fel.

Ezt a kamatot a késedelmes adófizetőknek már az októberi negyedénnél számítjuk. Az eddigi késedelmekre ez nem vonatkozik.

Ugyszintén az adóemelést nem vonatkozik azokra a hátralékokra sem, amelyek esetleg az 1928. évről maradtak vissza.

— A fogyasztási adók emelését egy ízben a Déli Hírlapnak már ismerttettem. Általánosságban az élesztő kilója után négy, a szesz dekaliterje után nyolc leit hetvenöt banit és husz százalékos érték utáni illetéket, a sör literje után négy leit ötven banit és a pálinka után egy leit ötven bani fogyasztási adót kell fizetni. A többi szeszitalok illetéke átlag két leit ötven ba-

nit tesz ki.

— Megérkezett az italmérési illetékekre vonatkozó intézkedés is, amelyet máris végrehajtottunk. Eszerint azokban a községekben, amelyeknek lélekszáma az ezret nem haladja meg, koremai engedély után évi kétez az ezer lélekszámot meghaladó községekben háromezer leit kell fizetni.

Városokban az italmérési illeték a házbérrel áll egyenes arányban és a legmagasabb illeték százhuszezer leit évente.

Lázár Kornél dr. pénzügyigazgató ezeket fejtette ki az új adóemelésekkel kapcsolatban, amelyek máris éreztetik hatásukat, mert minden megdrágult és mindig csak a fogyasztó éri annak a kárát, ha az állam-pénztár üres.

A hus és kenyér ára annyira emelkedett, hogy a város kénytelen volt beavatkozni

Temesvár augusztus 8.

Megírta a Déli Hírlap, hogy a városi tanács foglalkozott az élelmiszerárak emelkedésével és kijelölésbe helyezte a fontos élelmiszerek újabb való maximumát. A város gazdasági hivatala tárgyalásokba bocsátkozott a hentesekkel és a pékekkel, amely tárgyalások eredményeképpen a hentesek és a pékek leszállították áraikat. A marhahús ára a következő: egy kilógram marhahús ára harminchat és negyvenkét leit, az átlag ár negyven leit. A borjúhús árnál az eltérések már jóval nagyobbak. A legolcsóbb borjúhús kilója negyvennyol-

lei. Sok helyen azonban még ma is hatvan leit kérnek kilójáért. Az átlagos ár ötvenkét leit. A disznóhúsnál a legalacsonyabb ár negyvennyolc leit, de hatvan leit is elkérnek kilójáért. Ilyen magas ár azonban csak az egyik belvárosi hentesnél volt, az átlagos ár ötvennégy leit körül forog. A zsir kilója hetvenkét és hetvennégy leit körül van. A pékek a várossal folytatott tárgyalások eredményeképpen a kenyér árát leszállították. A fehérkenyér kilóját tízenyolc, a félbarna kenyér árát tíz és a barna kenyér kilóját kilenc leiben állapították meg. A péksütemény ára változatlanul marad.

Három aranyifju több millióval károsította meg az államot

Bukarest, augusztus 8.

A központi állampénztárnál újabb nagyszabású csalást fedeztek fel. Az eddigi rendőrségi nyomozás megállapította, hogy egy szövetkezet működött, amely hamis bélyegzővel és hamis kifizetési utalványokkal károsította meg az államot. Négy bűnöst letartóztattak, a szövetkezetnek azonban sokkal több tagja volt. A nagyszabású csalásra a rendőrség figyelmét Luca Jean bukaresti ember irányította, aki megjelent a rendőrségen és feljelentést tett. A feljelentés után a rendőrség emberei figyelő állásba helyezkedtek a központi állampénztár Calea Grivitei helyisége előtt. Nemsokára megjelent három jól öltözött ur, mint utólag kiderült, Dragănescu Misu, Nenu Marin, Jelea Viktor, mindannyian a bukaresti aranyifjuság ismert tagjai. A három fiatalember külön-külön lépett a pénztárfülke elé és kitöltetlen kifizetési rendelvényt nyújtott át, amelyre azután tetemes összeget kaptak. Erre

következett a letartóztatás. A rendőrség megállapította, hogy a központi pénztárnál Florescu tisztviselő volt a bűntársuk, akit szintén elfogtak. A bűnszövetkezet eddig több millió leit harásolt össze, a pontos összeg kimutatását most készítik. A banda többi tagjának elfogatására megtehető a rendőrség az intézkedéseket.

Ezzel egyidejűleg nagy sikasztást fedeztek fel a jasszi vámbivatálnál, ahol rovancsolást tartottak és ugyan csak több millió leire menő sikasztást állapítottak meg. A rovancsolás folyik, a tetteseket azonban még nem sikerült kézrekeríteni.

Az aradi ügyészséget szintén új sikasztási eset foglalkoztatja. A temesvári postaigazgatóság ugyanis bejelentette az aradi ügyészségen, hogy Schatzmann Jónás, az aradi főposta pénztárosa nyomtalanul eltűnt. A rovancsolás alkalmával 110.410 leit hiányt állapítottak meg. Az aradi ügyészség elrendelte Schatzmann Jónás körözését.

MÁLNÁSI MÁRIA FORRÁS

Természetes alkalikus gyógyvíz Gyomorégést azonnal megszüntet

A legjobb nyálkaoldó gyógyszer Mindenütt kapható

Kutkezelőség: Brassó.

1833

Főlerakat: KARDOS MIKLÓS, Timisoara, Str. Vladimirescu 30.

LINOLEUM

futószőnyeg, perzsa és egyéb mintákkal Lei 78.-
padlóbevonáshoz 200 cm. szélességben m²-kint „ 143.-
linoleum ebédőszőnyeg 200x300 „ 870.-

HAAS LIPÓT

Linoleum- és Szőnyegáruház
Timisoara, Bulev. Regele Ferdinand 5

Egymást hajszolta a gazda és sofförje

Temesvár augusztus 8.

Komikus jelenetekben bővelkedő esemény játszódott le tegnap délelőtt a jászvárosi rendőrségen. Háromnegyed tizenegy órakor egy feldult arcú férfi jelent meg Kiss Ernő komiszárú szobájában és előadta, hogy Néméd József nagyváradi sofför. Tegnap délután érkezett meg Temesvárra gazdájával, Rosenberg Adolf nagyváradi kereskedővel. Délután elvált azzal, hogy Rosenberg elintézi üzleti ügyeit és estére utasításokat ad magának. Eltelt azonban a délután és este, de a gazdája nem jött meg. Szorult helyzetében az egész várost tüntette, azonban nem sikerült megtalálnia és azt hiszi, hogy a kereskedő bűntény áldozata lett. A rendőrségen sikertelenül nagynehezen megnyugtatták Néméd Józsefet, aki ezzel eltávozott. Tíz perc múlva izgatott uriember rohant a rendőrségre, aki előadta, hogy Rosenberg Adolfnak hívják és tegnap jött Nagyváradról. A sofförje az éjszaka eltűnt az autójával együtt. Kéri, hogy haladéktalanul vezessék be a nyomozást a hűtlen sofförkézrekerítésére. A következő percben azután kopogtattak az ajtón és belépett a sofför is. Kiderült hamarosan, hogy kézzel a sofför távozása után, aki keresni ment a gazdáját, Rosenberg viszajött és amikor látta, hogy nincsen ott, ő ment most már keresni a soffört. És így történt, hogy egész éjjel kergették egymást, hogy reggelre azután találkozzanak a rendőrségen.

Szt. Gellért

Gyógyfürdő és Szálló Budapest

47C-os radiumos gyógyfürdők. Legtökéletesebb fürdő és gyógyberendezések. Hullámozó vízű nyári uszoda.

Elsőrangú szálló a fürdővel közvetlen kapcsolatban. A legmodernebb kényelmi berendezések.

GUNDEL nagyíró könyháza. Egyágyas szobák 6—12 P.-ig. Kétágyas 12—22 P.-ig.

Nagy vizum és utazási kedvezmény.

Családi házak

október elsejei beköltözésre a strandkolonán jutányos feltételek mellett kaphatók. A beköltözés során nem kell semmitsem fizetni és a vételárát a vevő házbérrel törleszti. Felvilágosítást nyújt

TERNYANCSEV TIVADAR
IV, Horváth B. u 3 és a településgyűlés

Lemaradtak a vonatról az olasz kirándulók a temesvári állomáson, mert már Zsombolyán nem kaptak jegyet

Temesvár augusztus 8. Minden ország nagy gondot fordít arra, hogy idegenforgalmát növelje, mert mindenütt tudják, hogy a külföldi ember pénzt hoz. És éppen ezért minden államban meg is tesznek mindent arra nézve, hogy az idegeneket csalogassák. E tekintetben nagy adat vár mindenhol a vasútra, melynek nemcsak kényelmesnek, jó szeszékesítésének, hanem előzékenysége is kell lennie. Sajnos, nálunk a vasút teljesen mellőzi ezeket az irányelveket és nemcsak ahhoz nem járul hozzá, hogy az idegenek ideszokjanak, hanem egyenesen elriasztja őket attól, hogy ha egyszer idejévedtek, máskor is visszatérjenek és ismerőseiket ideküldjék.

Erdély és Muntenia szépségeinek híre eljutott Olaszországba is és így történt, hogy egy nagyobb olasz kiránduló csapat elhatározta, hogy néhány hetet ezeken a vidékeken tölt.

Az olaszok augusztus 7-én délután, vasárnapon indultak el Milánóból, férfiak, asszonyok és gyermekek. Az utat Olaszhonból Jugoszlávián keresztül minden baj nélkül tették meg. Mior Zsombolyánál román területre léptek, a román határhatalóságok is a legelőzékenyebben fogadták őket. Az olaszok nem vették odahaza körutazási jegyet, mert végleges programjukat csak Romániában akarták megállapítani. Még Zsombolyára való érkezésük előtt úgy döntöttek, hogy első állomásuk Déva lesz. A magukkal hozott utikönyvben ugyanis olvasták Déva várának legendáját, sőt gyönyörködtek Kőmives Kelemen balladájának olasz fordításában is és az asszonyok könnyeket sirtak a vár bástyájába elevenen befalazott Kőmives Kelemenné szomorú sorsán és árván maradt gyermekének vigasztalan nyakérésén.

Igy történt aztán, hogy az olaszok a zsombolyai pályaudvar pénztáránál Dévaig kértek jegyet.

Ott azonban nem tudták kérésüknek eleget tenni. Dévaig szóló kéregjegye a zsombolyai állomásnak nem volt, blokkjegyet pedig kényelmes volt a pénztáros kiállítani.

Az olaszok, akik előzetesen tanulmányozták a menetrendet, erre Aradra kértek jegyet, mert tudták, hogy ott huzamosabb várakozásuk lesz. A pénztárban azonban Aradra sem volt kéregjegy. A pénztáros azt mondta, hogy vegyenek Temesvárig jegyet. Az olaszok ellenvetéssel válaszoltak és mondták, hogy Temesvárott — ezt is a tanulmányozott menetrendből tudták — csak éppen annyi idő van, hogy átszállhassanak. — Ó, dehogyan nyugtatta meg őket a vasuti pénztáros, van elég idő a temesvári állomáson a jegyváltásra. Az olaszok ezt készpénznek vették, jegyet váltottak Temesvárig és elutaztak.

Reggel érték Temesvárra és mikor vonatjuk a józsefvárosi állomásra berobogott ott már készen állott az aradi vonat. A kalauzok átszállást kiállították és az olasz férfiak nyugodtan szállították át az aradi vonatra feleségeiket, gyermekeiket és esomogjaikat, maguk pedig a jegypénztárhoz siettek. Megváltották a jegyeket, amelye-

ket most már Dévaig kaptak. Aztán sietve visszatértek a perronra, hogy maguk is beszálljanak a vonatba.

A jegyváltás művelete nem vett igénybe öt perenél többet, azonban az olaszok elhölve látták, hogy a perron üres és az aradi vonatnak már csak a füstje látszott valahol az állomás végén.

Feleségeik és gyermekeik ott voltak a robogó vonaton pénz nélkül és jegy nélkül. Felhangzott ajkukon a mérges corpo di bacco, de ezzel nem tudtak segíteni. Kérdőre vonták a portást és a forgalmi hivatalnokokat, azonban ezek csak a vállukat vonogatták és kijelentették, hogy az aradi vonat menetszerűen ment el. Végül is az állomásfőnök telefonált Szentendrásra és

Aradra, intézkedett, hogy a jegy nélküli utazó olasz asszonyokat és gyermekeket ne bántás, mert jegyeik itt vannak a társaság férfitagjainál és tartsák őket Aradon, amíg ezek utánuk érkeznek.

A férfiak reggel helyett csak déli tizenegy órakor tudtak családjuk után utazni Aradra, amelyek ott pénz hiányában addig éhezettek. Mikor föl szálltak a vonatra, kijelentették, hogy Dévára elmennék ugyan, mert megvan az odaszóló jegyük, de onnan haladéktalanul visszafordulnak és elmennék haza. Romániába pedig soha be nem teszik többé a lábukat.

Ime, így csinálnak nálunk idegenforgalmat.

Félegyházi András.

Éhségstrájkot kezdett a temesvári fogházban államellenes izgatás miatt elítélt két fogoly

Temesvár augusztus 8.

A Déli Hírlap részletesen megírta, hogy az augusztus elsején tervezett kommunista tüntetéssel kapcsolatosan a temesvári törvényszék államellenes izgatás miatt a Marzescu-féle rendtörvény alapján Gruia Demetert, a temesvári egységes szakszervezetek titkárat és Grün Miklós prágai műegyetemi hallgatót hat havi, illetve két évi börtönbüntetésre ítélte. Gruia már a főtárgyalás során bejelentette, hogy hat napja éhségstrájkot folytat. Amikor Grün Miklóst és Gruia-t a tárgyalás után visszakisérték a fogházba és Grünnek az ebédet hozták, ez kijelentette, hogy a súlyos ítélet miatt csatlakozik Gruiahoz és éhségstrájkot

kezd. Így tegnap óta úgy Gruia, mind Grün folytatják az éhségstrájkot. Másik oka az éhségstrájknak az, hogy úgy Gruia, mint Grün politikai foglyoknak tekintik magukat és megkülönböztetett bánásmódot kérnek a fogházban. Tiltakoztak az ellen, hogy közbiztonság gonosztevőkkel egy cellában helyezték el őket és ezért is az éhségstrájk eszközehez nyultak. Ezzel kapcsolatosan illetékes helyen kijelentik, hogy a temesvári ügyészségi fogház szűk viszonyai, amelyekre külön memorandum Selariu János igazgató is rámutatott az igazságügy-miniszter előtt, nem teszik lehetővé, hogy különleges elhelyezést biztosítsanak a politikai foglyoknak.

Titulescu szónokolt a hágai adósságrendező értekezlet tegnapi ülésén és kifejtette Románia álláspontját

Hága, augusztus 7.

A hágai adósságrendező konferenciát — miként már jelentettük — megnyitották. Nagy meglepetést keltett Snowden angol pénzügyminiszter erőlyes gesztusa, amellyel azt követelte, hogy a konferencia ülésein ne egy állam megbízottja elnököljön, hanem az egyes országok delegátusai felváltva vezessék az üléseket. Külösen német politikai körökben nagy meglepéssel vették tudomásul azt a kijelentését, hogy Anglia örömmel látja Németország gazdasági önállóságának helyreállítását. Annál kellemetlenebb volt a hatás a franciáknál, mivel Snowden szerint a szétosztási kules tulságosan nagy előnyököt biztosít Franciaországnak a többi érdekelt államokkal szemben.

A jóvátételi értekezlet tegnapi ülésén Titulescu Románia londoni követe negyedórás beszédben bejelentette Románia igényeit. Hangoztatta, hogy a Young-tervezet szerint a Romániának fizetendő összegek nem fedezik Romániának a külfölddel szemben fennálló kötelezettségeit. Románia nagy áldozatokat hozott a háboruban és ennek ellenében legalább azt követelheti, hogy olyan részesedést kapjon a jóvátételből, mellyel háborus tartozásait megfizetheti. Utána Mosconi olasz pénzügyminiszter kifejtette, hogy a kisállamokat részben elefejtették, részben megrövidítették. Nagy fetűnést keltett az az előterjesztése, hogy újból össze kellene hívni a szakértőket. Stresemann bejelentette, hogy Németország úgy a politikai mint a pénzügyi bizottságokban egyaránt fel fogja vetni a politikai

sén Titulescu Románia londoni követe negyedórás beszédben bejelentette Románia igényeit. Hangoztatta, hogy a Young-tervezet szerint a Romániának fizetendő összegek nem fedezik Romániának a külfölddel szemben fennálló kötelezettségeit. Románia nagy áldozatokat hozott a háboruban és ennek ellenében legalább azt követelheti, hogy olyan részesedést kapjon a jóvátételből, mellyel háborus tartozásait megfizetheti. Utána Mosconi olasz pénzügyminiszter kifejtette, hogy a kisállamokat részben elefejtették, részben megrövidítették. Nagy fetűnést keltett az az előterjesztése, hogy újból össze kellene hívni a szakértőket. Stresemann bejelentette, hogy Németország úgy a politikai mint a pénzügyi bizottságokban egyaránt fel fogja vetni a politikai

kérdéseket, vagyis követelni fogja a Rajnavidék kiürítését. Végül hangoztatta, hogy a multat likvidálni kell és meg kell teremteni a nemzetek baráti együttműködésének feltételeit. Vénizelos Görögország, Marinkevics külügyminiszter pedig Jugoszlávia képviselőjében fejtette ki álláspontját.

Várjanak a nyugdíjasok még kis ideig türelemmel...

Kolozsvár, augusztus 8.

(Tudósítónk telefonjelentése.) Boila Romulusz, egyetemi tanár az új nyugdíjtörvény előkészítője és a nyugdíjasok végtelen sok sérelmének legalaposabb ismerője, tegnap nyilatkozatot tett, amely a nyugdíjasok joggal elégedetlen táborát igen közelről érdekl. Boila nyilatkozata szerint az új nyugdíjtörvény végrehajtási utasítása a politika nyári szünete miatt késni fog és a végrehajtási utasítás megjelenése szeptember előtt nem is várható. Eppen ezért Boila azt ajánlja a nyugdíjasoknak, hogy ezen idő alatt irataikat szerezzék be, hogy így jogosultságukat igazolni képesek legyenek. Az akták beszerzése fontos azoknak a szempontjából, akikre nézve most fogják a nyugdíjjogosultságot megállapítani, de fontos azokra nézve is, akiknek nyugdíjkérését a multban már visszautasították és most újra fogja kérni nyugdíjjogosultságuk elismerését. Feleslegesnek mondja Boila Romulusz az utazgatást, mert ilyen módon semmitsem lehet elérni. Várjanak a nyugdíjasok még kis ideig türelemmel, amikor majd Bukarestben összeül a végrehajtóbizottság, amelynek Boila Romulusz is tagja és az ő személye garancia lesz arra, hogy az összes sérelmeket orvosolni fogják.

STALIN FELTI HATALMÁT. Párisból táviratozzák: Moszkvai jelentés szerint az augusztus elsejei vörös nap általános sikertelensége szovjetkörökben a legnagyobb elégedetlenséget váltotta ki. Ez rendkívül sokat ártott Stalin tekintélyének, mert a kudarcot neki tulajdonítják. Ennek a csufos felsülésnek Stalin valósággal beteget lett úgy, hogy azt ajánlották neki, utazzék néhány hónapra Krimbe szabadságra. Stalin nagyon jól ismeri azoknak a bolsevista vezéreknek a sorsát, akiket a politikai iroda Krimbe szokott küldeni. Ezért nem is akar elutazni. Attól fél, hogy távolléte alatt ellenfelei véglegesen magukhoz kaparintják az eddig általa elfoglalt pozíciót.

GRAND HOTEL
IMPERIÁL
NAGYSZÁLLODA
BUDAPEST

1
perc
aKele-
ti pályau-
dvartól.Pá-
lyaudvar mel-
lett fekvő első-
rangú jó polgári
szálló. 150 szoba,
lifték, központi fűtés,
hideg-meleg folyóvíz,
Telefonos szobák. Fényes
társalgóhelyiségek. Kiváló té-
likert-étterem polgári árrakkal.
Interurbán telefonok: J. 326-19,
J.463-52, J.463-53. Prospektust kés-
séggel küld az Imperial-szálló igaz-
gatósága, Budapest VII., Rákóczy-ut 90

Igen olcsón kapható

nagyobb tétel

MAKULATURA

Cim a kiadóban.

Hirek

— A főpolgármester átveszi hivatalát. **D o m a s n e a n u** György főpolgármester minden valószínűség szerint augusztus huszadikán, legkésőbb azonban szeptember elsején újból átveszi a város vezetését és egészen az új községi választásokig a helyen marad. A polgármesteri állással kapcsolatban megindult személyi találgatások még koraiak.

— Csődött mondott az olajozási kísérlet. **H o r s e a** Kornél városi főmérnök beszámolt az állandó választmányának az egyes utvonalaikon végzett olajozási kísérletekről. Ezek a kísérletek nem váltak be és ezért a város más módot fog keresni az utak portalanítására. A Vadász-erdei-uton és a közbágyóhídi köruton makadám utat csinálnak és azt bevonják apró kavicsal kevert aszfalt réteggel. Külföldön tett tapasztalatok mutatják, hogy az ilyen ut tartós és portalan is.

— Megszöktették a főorvos unkahugát. Budapesti tudósítónk telefonálja: A rekawinkeli ideggyógyintézetből néhány nap előtt eltűnt egy **S z á v o z d** Mihály nevű mérnök és magával vitte **S ü s z** Gertrudot, a főorvos unkahugát. A leány szöktetési ügyben megindult nyomozás megállapította, hogy a mérnök egyik budai szállodában tartózkodik. Szávozod nem hajlandó megmondani, hogy leány hová rejtőzött.

— Asszonyok kegyelele egy öngyilkos iránt. **L o d z b ó l** táviratozók: Tegnap délután a temető árkában akartak eltemetni egy államhivatalnokot, aki felesége sirjánál agyonlőtte magát. A temetésen mintegy ötezer asszony jelent meg, akik a temetkezési egylet embereitől elragadták a koporsót, az öngyilkossá lett tisztviselő feleségének sirja mellett új sirt ásva, oda temették. Nehogy a hatóságok esetleg ekszhumálják a holttestet százas csoportokban őrzik az öngyilkos sirját.

Elsőrendű Siebold keményfahálók
butorgyárban, Timisoara II., Str. Telegrafului 19.
Telefon 6-99.

— A két veszedelem közül a kisebbik. Budapesti tudósítónk telefonálja: A Hold-utcában bekanyarodó tizenötös számú autóbussz tegnap délután egy zsúfolt villamossal és motorkerékpárral találkozott szembe. A tömegkatasztrófa elkerülhetetlennek látszott, amikor a söfför hirtelen elhatározással elütötte a motorkerékpárost és az autóbusszal felfutott a járdára. A motorkerékpáron **K o l o z s v á r i** József kifutófiu ült, aki nekivágódott a falnak és életveszélyes sérüléseket szenvedett. Az autóbussz söfförjét előállították a rendőrségen, ahol azzal védekezett, hogy a fordulónál hirtelen eléje került a villamoskocsi és a motorkerékpár és miután a két veszedelem közül a nagyobbikat akarta elkerülni, elütötte a motorkerékpárost.

— Megmozdult a tengerfenék. Newyorkból jelentik: Norfolk-i táviratok szerint a nikaraguai tengerpart egyes részein az utóbbi időben feltűnő elváltozásokat észleltek. Két helyen, ahol eddig a tenger mélysége 490 méter volt, ez most alig tesz 8-15 métert. Ezek az elváltozások minden valószínűség szerint vulkanikus eredetűek.

— Elindultak a sportrepülők. Párisból jelentik: Negyvenhét sportrepülő, akiknek összesen 6288 kilométert kell megtenni, tegnap délnél elindultak turájukra és délután négy órakor megérkeztek Baselbe. Szakértők véleménye szerint a repülők közül legfeljebb tizenöt tudja majd megtenni az utat.

— Részeg ember halála. Szegedről jelentik: **N á d a s** András kiskunmajsai gazdálkodó két nap óta korcsmában mulatott. Felesége **K o v á c s** Ábel földmives és hat éves kis fia, valamint három éves leánykájához hajtattott, hogy férjét hazavigye. Nagy nehezen rábirta urát, hogy felüljön az autóra. Alig indult a gépkocsi, amikor Nádas kijelentette, hogy újból visszamegy a vendéglőbe. Miután a kocsivezető Kovács parancsára nem volt hajlandó vissza fordulni, Nádas a hatvan kilométeres sebességgel hajtó autó kormánykerékét elkapta úgy, hogy nekiszaladt egy fának és felborult. A részeg Nádas nyomban meghalt, felesége és fia életveszélyesen megsérültek, míg az autó többi utasa súlyos sebsülésekkel szabadult.

— Tévedés áldozata. Az augusztus elsejei vörös nap Temesvárott foganatosított intézkedéseivel kapcsolatosan megirtuk, hogy a rendőrség őrizetbe vette **S i s k o v i c s** Kálmán gépmestert, aki állítólag szerkesztője lett volna a Vörös Lobogó című alkalmi lapnak. Utóbb kiderült, hogy Siskovicsnak semmi része sem volt a Vörös Lobogó előkészítésében, nem is tagja a kommunista pártnak, hanem a szocialdemokrata pártnak, mire szabadlábra helyezték és az eljárást ellene megszüntették.

— Felgyújtottak egy falut. Páparól jelentik: **K e m e n e s h ö g y é s z** községben az elmúlt éjjel kigyulladt egy ház. A tűz rövidesen átcsapott a szomszédos épületekre úgy, hogy tíz ház a hozzátartozó gazdasági épületekkel, nagyon sok behordott termés és számos háziállat a tűz martaléka lett. Megállapították, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. Az egyik ház falán ugyanis ezt a felírást találták: Ez a ház két héten belül le fog égni. A nyomozás megindult.

— Új lakóházak a villamosvasut alkalmazottai részére. Megírta a Déli Hírlap, hogy a városi villamosvasut igazgatósága elhatározta hogy alkalmazottai részére több lakóházat épít. Ezek közül négyet még ebben az évben építenek föl. Az ezekre vonatkozó árlejtéseket tegnap tartották meg. A legolcsóbb építési árajánlatokat felülvizsgálják és azután átadják a városi mérnököknek véleményezés miatt. Ennek megtörténte után a vállalkozókkal megkötik a végleges szerződést.

— Vasuti állomásfőnök súlyos balesete. Súlyos szerencsétlenség érte tegnap az Elite-kávéház előtt **V u c h e t i c h** Ádám nyugalmazott sándorházi állomásfőnököt. Az ötös számú villamosvonal huszonhármas számú kocsija a hatvanhat éves öreg urat elkapta, amikor át akart menni a sinen. Vuchetichet súlyos sérülésekkel a Bánáti szanatoriumba szállították, ahol azonnal gondos ápolás alá vették. Vuchetich Ádám agyrázkodást és belső sérüléseket szenvedett. Éjfélt után a szerencsétlenül járt állomásfőnök még mindig nem nyerte vissza eszméletét.

— Temesvár környékének közvilágítása. **L a d á n y i** Jenő és társai kérvényt intéztek a városi állandó választmányhoz, hogy a város a katonai kórháztól a Mehala felé vezető úton vezesse be a villanyvilágítást. A választmány ezt a kérést teljesítette és az érdekelt háztulajdonosok hatszáz lei általános összeget, továbbá a villamosvezeték méterje után száznolcvan leit fizetnek. Hasonló feltételek mellett a Schnapp-telep és a Rónác lakosai is villamosvilágítást kapnak.

— Átvágta kezét. Tegnap este **S z u h a n e k** Jakab hetven éves Gyárvaros, Téli-utcában lakó munkás átvágta kezét. A mentők részesítették az első segélyben.

— Munkások és rendőrök összetűzése. Londonból jelentik: A **k a l k u t t a i** szövogyári munkások sztrájkja rendkívül elmérgesedett. A sztrájkolók és a rendőrség között már több összetűzés volt. **M a c d o n a l d** miniszterelnök nagy súlyt helyez az ellentétek békés elintézésére és ezért angol vizsgálóbizottságot küldött ki a helyszínére.

Nincs jobb
a valódi
DIANA
sósorszesznél

mert nem sikerült még hozzá hasonló jósaú sósorszeszt gyártani. Hűst, üdi, frissit, fájdalmat csillapít, betegséget megelőz, erőt, egészséget ad. Bevásárlásnál ügyeljünk arra, hogy a valódi DIANA sósorszesz csak ezzel a névvel ellátott, lepecsételt palackban kapható.

FOGYNAK AZ AMERIKAI KOMMUNISTÁK. Párisból jelentik: A Newyork Herald szerint az amerikai kommunista liga vezetője kijelentette, hogy a liga taglétszáma, amely nyolc év előtt még ötvenezer volt, ötezerre csökkent. A lap megállapítja, hogy a liga Moszkva támogatása nélkül már teljesen megszűnt volna.

— A Déli Hírlap panaszkönyve. Kaptuk a következő levelet: Mélyen tisztelt szerkesztő ur! A Lunaparkban, a nyári színház közelében van egy kezdetleges fatákolmány, melynek illemhely a neve. Az illemhelynek csufolt bodé egyik fele befelé a parkba nyílik, míg a hátulso része teljesen nyílt, kívül esik a kerítésen és a partot szegélyező árok fölé rugki. Az illemhely el van árasztva undorító büztől és piszoktól és közisztasági, vagy közegészségügyi szempontból nem bírja el a legenyhébb kritikát sem. A Lunapark vezetőségére hárul a kötelesség, hogy sürgős intézkedéssel megszüntesse az ottan uralkodó lehetetlen állapotokat. Szíveskedjék ezekre felhívni az illetékes hatóságok figyelmét. Egy olvasó.

A Temesvár-Gyárvarosi Rom. Kath. Ifjusági Egyesület vezetősége 1929 szeptember hótól 1930 augusztus hóig a nagyteremnek tánciskola céljaira való kibérlésére ezennel

pályázatot

hirdet.
Pályázatok legkésőbb augusztus hó 17-én estig az Ifjusági Egyesületben leadandók. Később beérkező ajánlatok nem lesznek tekintetbe véve. Pályázati feltételek Gazda István háznagnál érdeklődhettek meg naponta, csütörtököt kivéve, d. u. 7 és fél 9 óra között az Egyesület Tigris-utca 6. szám alatti helyiségeiben.

A Rom. Kath. Ifjusági Egyesület vezetősége

Kényelmesen, olcsón és jól Nagyváradon csak a

METROPOL
nagyszállodában lakik

100 minden komforttal berendezett, újonnan átalakított szoba.

Minden vonatnál t. vendégeinket ingyen autóvárjal Kereskedelmi utazók nagy árkedvezményben részesülnek.

Olcsó bevásárlás

növeli a forgalmát és nyereségét! Ezért látogassa meg

1929. augusztus 25-től

a lipcsei őszi mintavásárt

Kedvező bevásárlási lehetőséget nyújt!

Minden érdeklődőnek postafordultával válaszol

Leipziger Messamt, Leipzig

vagy a mintavásár tb. képviselője

Angerbauer Jenő, Timisoara-Temesvár I., Str. Praporgescu 3.

Egy éven belül kihelyezik a város szívéből a báziai vágányt

Temesvár, augusztus 8.

A báziai vágány elhelyezése ügyében évek óta tartanak a tárgyalások az államvasutak igazgatósága és Temesvár város vezetősége között. Némrégiben Vidrighin Sztán vasúti vezérigazgató és a város vezetősége folytattak beható tárgyalásokat ebben a kérdésben. Ezeknek a tanácskozással az eredményeként Horsea Kornél városi főmérnök megbízást kapott, hogy a báziai vágány elhelyezésére vonatkozólag a városi tanácsnak tegyen indítványt. Horsea főmérnök most tette meg előterjesztését, amely három pontból áll. 1. Az államvasutak kötelesek augusztus huszadikáig a báziai vágány mikénti elhelyezésére vonatkozólag két tervet készíteni. 2. A két tervet egy erre a célra kiküldött közigazgatási bizott-

ság felülbírálja és amelyet alkalmasabbnak talál a kivitelre, azt elfogadásra ajánlja. 3. A kivitelre szánt terv elfogadása után az államvasutak kötelesek a báziai vágány elhelyezésének előmunkálataihoz fogni úgy, hogy a vágányok elhelyezésének munkálatait legkésőbb 1930 őszéig keresztülvigyük. Amennyiben a város és az államvasutak ezt az indítványt elfogadják, úgy végre elkerül a város szívéből az annyi forgalmi akadályt okozó báziai vágány. Értesülésünk szerint az új vágány elhelyezésére szolgáló kisajátítási előmunkálatok már serényen haladnak és a város vezetősége az érdekelt telektulajdonosokkal mindenképpen megállapodik úgy, hogy ez sem képezhet már akadályt a báziai vágány kihelyezésére.

— **Vesztségben meghalt gimnazista fiú.** Ujvidékről jelentik: Julius elsején egy veszett kutya megharapta Szana der Péter tizenegy éves gimnazistát, aki a nyári szünidőt egy szomszédos községben töltötte. Szülei másnap bevitték az ujvidéki Pasteur-intézetbe, ahol a fiúcskának több injekciót adtak. Három hét múlva Szanader Péteren a vesztség tünetei jelentkeztek, mire újból bevitték Ujvidékre, de a szerencsétlenül már nem lehetett segíteni. Az ujvidéki Pasteur-intézet főorvosa, Hempf Adolf dr. Szanader Péter tragikus halálával kapcsolatban kijelentette, hogy a szervezete elváltozások miatt az oltás csak akkor eredményes, ha a szervezet megfelelő ellenmérget tartalmaz. Erősebb vesztség esetén megtörténik, hogy az ellenmérget hiánya miatt az oltásnak nincsen meg a hatása.

50%-os félvizum

Magyarország bármely részére igazolványok HERZL, Bem-u. 28. Telefon 16-04 vagy Löbl könyvkereskedés. Tel. 11-60.

— **Anyakönyvi hírek.** Születtek: Kovács Elza, Szabó József, Schönberg Ágnes. Meghaltak: Fejes Margit egy, Pexl Rozsáné Károly két, Ardeleán Ilona 76, Sistarovics Ferenc 70 éves korában.

— **A cséplőgép halottja.** Megirta a Déli Hírlap, hogy Pírsón Jakab huszonegy éves moraviai lakost a cséplés alkalmával súlyos szerencsétlenség érte. A fiatal embert behozták a temesvári kórházba, ahonnan azonban, mivel orvosi segítség már számára nem volt, hazaszállították. Tegnap sérüléseibe behalt. Az ügyészség megállapította, hogy a szerencsétlenül járt ember saját vigyázatlanságának lett az áldozata.

• **Ha jól és olesón akar étkezni,** úgy menjen a Palace-kávéházba, ahol a déli menü 50 lei. (Leves, sült, főzelék, tészta.)

— **A kanzi hajóskapitány büne.** Ostendéből táviratozzák: Jelentették, hogy egy kirándulóhajó a nyílt tengeren elsüllyedt és utasai a hullámsírban lelték halálukat. A hajó kapitányát, Van Locket tegnap hallgatták ki az ügyészségen. Van Loocke nagy felindultságában alig tudott felelni a kérdésekre. Kiderült, hogy semmiféle oklevele nincsen, sőt még kormányosi vizsgával sem rendelkezik. Megállapítást nyert az is, hogy nyereszkeskedés vágyból a megengedettnél sokkal nagyobb számú utast vett fel hajójára és ez okozta a katasztrófát.

— **Szublímáttal megmérgezte magát.** Magyszalontáról jelentik: Vámos Károly, a Weisz Mór és Társa likőr- és pálinkanagykereskedés tulajdonosa szublímáttal megmérgezte magát. Vámost kórházba szállították, állapota súlyos és életbenmaradásához kevés a remény. Vámos az utóbbi időkben anyagi zavarokkal küzdött és valószínű, hogy ezért szánta rá magát a végzetes lépésre. Vámos Temesvárra is élénk üzleti összeköttetést tartott fenn és többek között ő képviselte Magyszalontán és környékén a Temesvári Sörgyárat.

— **Gyilkos árammal megölte fivérét.** Bécsből jelentik: Híradással voltunk róla, hogy Korneuburgban az utcán elvetemedett gonosztevők rézhuzalokat feszítettek ki, amelyekbe magas feszültségű villamosáramot vezettek. A villamosáram három embert megölt. A gyilkossággal Neumaier Ferencet gyanúsítják, akinek mostohatestvére szintén az áldozatok között van. A két mostohatestvér nagyon rossz viszonyban élt egymással és valószínűnek tartják, hogy Neumayer Ferenc így akart megszabadulni mostohafivérével.

— **Kevés a börtön Amerikában.** Newyorkból jelentik: Hoover elnök bejelentette a Fehér Háznak, hogy a bűnözések számának növekedése miatt a kormány kénytelen öt millió dollár költséggel új börtönöket építtetni. A legnagyobb mértékben a bódítószerek kereskedelmével való visszaélések szaporodtak. A legutóbbi esztendő alatt ezen bűnesetek száma harminchárom százalékkal emelkedett.

— **Árokba fulladt munkás.** Resicabányáról jelentik: Klumpner Albert harminc esztendőes gyári munkás már hosszabb idő óta epileptikus rohamokban szenvedett. Tegnap a szerencsétlen embert az uton haladva epileptikus rohamok lepték meg és a vízzel telt árokba esett, ahol megfulladt. A járőrelők csak későn akadtak Klumpnerre, amikor már halott volt. Tragikus sorsa általános részvételt keltett a munkásság körében.

— **Két apácát elütött a mozdony.** Nagyszombatból jelentik: A pályaudvarra berobogó gyorsvonat elütötte Máté Anasztázia rendfőnököt és Ottilia nővért, akik Pozsonyba akartak utazni lelkigyakorlatokra. A két apáca állapota rendkívül súlyos és életben maradásukhoz alig van remény.

Ne vásároljon

harisnyát kötött árut selyemkombinét selyemnadrágot

míg a napokban megnyíló

Harisnyaház

cikkeit és árait meg nem nézte. Gyári lerakat, sohasem hallott olcsó gyári árak

Harisnyaház

Timisara-Iosefin, Bulevardul Berthelot 21, szemben a katolikus templommal.

— **Az orvostudomány új vívmánya.** Párisból jelentik: A Chicago Tribune értesülése szerint a wankoweri nagy kórházban új érzéstelenítő szerrel kísérleteznek. Az új szernek, amelyet sudium amythal-nak neveznek, az az előnye, hogy szívbeteg betegeknek is minden veszély nélkül beadható. A műtét alá kerülő betegek a szer bevétele után ötven másodperc alatt elalszanak és csak harminchat óra múlva ébrednek fel. A betegek ellenszer alkalmazásával azonban bármikor magukhoz téríthetők. A kísérleteket egyelőre még nagy titokban folytatják.

* **Az Előre Evezős Egylet garden-partija.** Mint minden esztendőben, úgy ez évben is megrendezi a szokásos garden-partiját Temesvár egyik legfrissebb szellemű evezős egylete az „Előre”. Az egylet agilis vezetősége és gárdája ambícióval igyekezik, hogy a most vasárnap, augusztus 11-én rendezendő délutáni és esti mulatság ne csak a tagoknak, hanem a bizonyára nagyszámu és előkelő látogató közönségnek is felejthetetlen maradjon. Az idei garden-parti délután 5 órakor veszi kezdetét nagyszabású vízi kabaréval. A délután további programjában a rendezőség szenciációs szenciósabb meglepetéseket tartogat. Este a Begán velencei éji felvonulás lesz ki-világított bárkákkal és hajókkal. A TAC zenekarának játéka mellett fox-trott verseny lesz, melyben az első három pár értékes díjat kap. A szavazásban az egész publikum részt vesz. Ugy mint tavaly, az idén is az Előre Evezős Egylet hölgyei vendégelik meg konyhájukon készült ételleikkel az ünnepségen résztvevőket.

Kirity József temesvári szabómester kellemetlen kalandja Jugoszláviában, ahol kommunista agitátornak nézték

Temesvár augusztus 8.

Kellemetlen kalandokon ment keresztül Kirity József, az ismert belvárosi szabómester. Kirity József július huszonötödikén a temes megyei prefekturától kiállított szabályszerű öt napos határátlépési engedéllyel Versecre utazott. A sztamorai román nártközögek minden akadály nélkül átengedték a határon, Versecere érve azonban kellemetlen meglepetésben volt része Kiritynek.

Versecen a jugoszláv határközögek megkérdezték, hogy miért jött az országba vizum nélkül.

Kirity erre kijelentette, hogy tudta szerint a határátlépési igazolvány érvényes, de ha a jugoszlávok azt nem ismerik el, úgy ő visszamegy Romániába. Ezzel a kijelentéssel azonban nem elégedtek meg, hanem tovább is faggatni kezdték. Közel volt augusztus elseje és — ugyálszik — Kirity kommunistagyanus volt. Kirity végső igazolásaképpen elővette nála levő utlevelét, de ez újabb bonyodalmat okozott, mert most már azt kérdezték, tőle, ha van utlevele, miért nem szerzett vizumot és miért lépte át a határt átkelési igazolvánnyal.

Hosszas tárgyalások után a jugoszlávok megengedték Kiritynek, hogy Belgrádba utazhassék és a határátkelési igazolvány ellenére ott beszerezze a külügyminiszteriumban a jugoszláv vizumot.

Kirity erre vonatra ült és Belgrádba utazott. Ott azonban már az állomáson újabb meglepetés érte. Az állomási rendőrség vezetője megkérdezte tőle:

— Hogyan merészel maga Belgrádig utazni, amikor a határátkelési igazolványa csak Versecere szól?

Kirity erre megmagyarázta, hogy ő sem tehet arról, ha Versecen más az álláspont és más a nézet Belgrádban. Őt a verseci határrendőrség küldötte Belgrádba, hogy szerezze meg a vizumot. Ez július harmincadikán történt, amikor Belgrádban már jóformán mindenki kommunistagyanus agitátor és moszkvai kiküldött volt. A román utlevelé ellenére Kiritynek a belgrádi rendőrség egy szót sem hitt és a rendőrfőnök kijelentette:

— Ismerjük már az ilyen beszédet. Az utlevelét azért nem használta és azért jött határátlépési igazolvánnyal, mert céljai vannak. Maga egy veszedelmes kommunista, maga egy bolsevik.

Kirity hiába tiltakozott, hiába monddta, hogy ő temesvári szabómester, aki néhány napi pihenésre Versec kör-

nyékén lakó rokonságát akarja meglátogatni. Egy szót sem hittek neki és Kirityt az augusztus elsején alkalmazott óvintézkedések áldásaképpen hűvösre tették. Két nap után kiengedték és akkor megkérdezték tőle, hajlandó-e a vizumdíj háromszorosát megfizetni, ami négyszázkilencvenhat dinárt tesz ki. Kirity kényelmetlen helyzetében

ennek a felszólításnak eleget is tett, elvitette a külügyminiszteriumba utlevelét, ott rátették a drágán megfizetett vizumot és szabadon bocsáttották.

A kellemetlen incidens után Kirity elhagyta Jugoszláviát és Magyarországra utazott. Valószínű, hogy egyhamar nem kívánkozik pihenését ismét ilyen körülmények között eltölteni.

Közgazdaság

Kényszereregyezséget kértek. Neufeld Bernát józsefvárosi divatárkereskedő tegnap a temesvári törvényszékhez beadványt intézett, amelyben a kényszereregyezségi eljárás megindítását kérte. A cég a súlyos gazdasági helyzettel magyarázza válságos helyzetét. A törvényszékhez benyújtott kimutatás szerint a cég vagyona 772.000 lei, míg a passzívák 1.560.000 leit tesznek ki. Ötven százalékos egyezséget ajánl és kötelezettségének huszonnégy havi részletben tenne eleget. A törvényszék augusztus huszonnegyedikén tárgyalja az új kényszereregyezségi törvény alapján benyújtott kérelmet. Ugyanacsak kényszereregyezségi eljárás megindítását kérte Kern, Balla és Andrik a lippai butorgyár. A gyár aktívája 338.000, passzívája 580.000 lei és ötven százalékos egyezséget ajánl fel. A törvényszék ennek a kérelemnek ügyében még nem tűzött ki tárgyalási napot, mert a kérvény kiegészítésre szorul.

A külföldi kölesön eddigi felhasználása. Popovici Mihály pénzügyminiszter jelentést tett a külföldi kölesön eddigi felhasználásáról. Eszerint tizenöt millió dollárt arra fordítottak, hogy a Nemzeti Banknak szabad kámban levő értékeit visszavásárolják. Tizenegy millió dollár forgatókét képezett, amelyből az állam kiegyenlítette a magánhitelezőivel szemben fennálló tartozását. Ebből az alából eddig nyolcszáznegyven millió leit fizettek ki és egy milliárd és harmincegy millió lei még rendelkezésre áll. Az államvasutak a külföldi kölesből nyolce milliárd, a német mezegegyezési összegből harminchat millió arany márkát, összesen két milliárd kilencszázharminchárom millió leit kaptak. Ebből a vasut javarészt rési hitelezőit fizette ki. Mindössze harmincelemillió lei áll még az államvasut rendelkezésére.

Bukaresti bank moratoriuma. Bukarestből jelentik: Két hónap előtt fizetési zavarokba került a Franco-Romana nevű nagy bukaresti pénzintézet, amelynek Temesvárott is van fiókja. Ezt követően a pénzintézet moratorium iránti kérelmét nyújtott be a bukaresti törvényszékhez. A törvényszék tegnap tárgyalta a banknak a moratorium iránti kérelmét és hat havi moratoriumot engedélyezett.

Kettős könyvvitel az államnál. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszterium az új államszámviteli törvény alapján megtette az előkészületeket, hogy az összes állami intézményeknél fokozatosan vezessék be a kettős könyvviteli rendszert. A miniszterium reméli, hogy 1931 január elsejéig ezt a reformot az egész országban keresztülviszi.

Sztrájk a resicai mozdonygyárban. Resicáról jelentik: A resicai mozdonygyár hatvan munkása tegnap reggel részleges sztrájkot kezdett. A sztrájk proklamálása után az igazgatóság és a munkások között megindult tárgyalások eredményre vezettek és a munkások délelőtt tizenegy órakor ismét munkába állottak, mivel az igazgatóság teljesítette bérkülönbségekből származott kérelmüket. Rendzavarás nem történt és a gyár többi üzemében háborítatlanul folyt a munka.

A budapesti tőzsde jegyzései. (Augusztus 7.) Leszámitolóbank 92,4, Kereskedelmi Bank 116, Angol-Magyar Bank 92,5, Magyar Hitel 80,3, Pesti Hazai 200, Drasche 135, Csáky-Prackfalvi 6,5, Urikányi 111,3, Rima 93, Salgó 50,1, Általános Köszén 68,3, Beocsini 213, Nasici 165, Spodium —, Szikra 220, Ganz 101,5, Magyar cukor 115, Délcukor 101, Lipták —, Egis —, Nova 35,8, Temesvári Szesz 24,3, Temesvári Sör 21,5.

Rádió

Csütörtök. (Augusztus 8.) Budapest. 9 óra 15: Szalózenekar hangversenye. 12 óra 5: Cigányzene. 4 óra: Rádiószabadegyetem. 1. Magyar vonatkozó gramofonlemez: a) Brahms: 1. Magyar tánc. b) Brahms: 17. Magyar tánc. c) Brahms: 7. Magyar tánc. 5 óra 25: Operatársulatok. 7 óra 45: és Gárdos Kornélia. 8 óra 15: Hangverseny. Rella Gabrielle. Ország Tiszaváló-est. Szavalnak Harsányi Gizi vadar és Weigerth Aladár művészek közreműködésével. 9 óra 30: Katonazene. 11 óra: Cigányzene. Bécs. 11 óra: Hangverseny. 4 óra: Hangverseny. 8

óra: Énekhangverseny. 8 óra 20: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 10 óra: Hangverseny és tánczene. Belgrád. 12 óra 45: Gramofon. 6 óra: Jazz-band. 8 óra 30: Szerb népzene. 10 óra 20: Kvartett. Berlin. 2 óra: Gramofon. 5 óra: Zene. 7 óra 30: Harmóniumhangverseny. 8 óra: Csokor Tivadar drámájának közvetítése. Breslau. 9 óra 30: Hangverseny. 8 óra 15: Népszerű hangverseny. 10 óra 30: Tánczene. Brünn. 12 óra 20: Hangverseny. 4 óra 30: Hangverseny közvetítése Prágából. Frankfurt. 12 óra 30: Gramofonhangverseny. 4 óra 15: Zene-

kari hangverseny. 8 óra 15: Hangverseny. 9 óra 15: Ward J. hangversenye. Hamburg. 4 óra: Népszerű operarészletek. 5 óra: Zene. 6 óra: Tánczene. Langenberg. 1 óra: Hangverseny. 5 óra 35: Iroda hangverseny. 8 óra: Hangverseny. Leipzig. 12 óra: Gramofonzene. 4 óra 30: Operarészletek. Milánó. 11 óra: Gramofon. 12 óra 30: Hangverseny. 1 óra: Jazz-band. München. 12 óra: Hangverseny. 4 óra: Hangverseny. 8 óra: Mandolinhangverseny. 8 óra: Hangverseny.

Péntek. (Augusztus 9.) Budapest. 9 óra 15: Házi trió hangversenye. 10 óra 5: Hangverseny Kiss Dezső ének- és Garay György hegedűművész közreműködésével. 4 óra 20: Onofrei Hans német nyelvű mesedélutánja. 6 óra 15: Cigányzene. 6 óra 30: Gramofonzene. 7 óra 15: Karinty Frigyes Apró furesaságok noteszkönyvvel. 7 óra 45: Régi és modern tánczene. 8 óra: Stefáni Imre kamaraművész. Zeneművészeti Főiskola tanárúr gordonkahangversenye. 10 óra 15: Cigányzene. Bécs. 11 óra: Hangverseny. 4 óra: Szórakoztató zene. 7 óra: Hegedű- és zongoraelőadás. 8 óra: Fodor László: A templom egere című vigjátékának előadása. Belgrád. 12 óra 45: Gramofonzene. 6 óra: Kvartett hangversenye. 8 óra 30: Kvartett hangversenye. 10 óra: Zongorahangverseny. 11 óra: Gramofonzene. Berlin. 2 óra: Gramofonzene. 5 óra: Dalest. 6 óra: Tarka-est. Breslau. 4 óra 30: Szórakoztató zene. 8 óra 15: Kamarazene. 9 óra 15: Hangjáték. Brünn. 12 óra: Kamarazene. 4 óra 30: Kamarazene. 10 óra 25: Jazz-band. Frankfurt. 12 óra 15: Gramofonzene. 5 óra 45: Bécsi zene. 8 óra: Orosz hangverseny. Hamburg. 4 óra 15: Modern hangversenyzene. 8 óra: Zene. 8 óra: Raynal: Das Grödes unbekanntes Soldaten című drámájának előadása. 10 óra 15: Hangverseny. Langenberg. 10 óra: Gramofonzene. 5 óra: Hangverseny. 6 óra: Hangverseny. Leipzig. 12 óra: Gramofonzene. 4 óra 30: Hangverseny. 8 óra 45: Tarka-est. 10 óra 15: Tánczene. Milánó. 11 óra 15: Hangverseny. 12 óra 30: Hangverseny. 8 óra: Szimfonikus zenekari hangverseny. 11 óra 15: Jazz-band. München. 11 óra 20: Gramofonzene. 12 óra 30: Hangverseny. 4 óra: Zene. 6 óra: Schramm zene. 8 óra: Kamarazene. 9 óra: Dalest. 10 óra 45: Tánczene. Stuttgart. 10 óra 30: Hangverseny. 4 óra 15: Hangverseny. 8 óra 10: Orosz zenekari hangverseny. 9 óra 45: Hangverseny.

Sport

Pályaavató mérkőzés. Az Ujmosnicai S. E. most tartotta pályavavató mérkőzését, amely alkalommal a Végvári S. E. csapatával mérkőzött. A több temesvári játékos megerősített ujosnicaiak szép küzdelem után 7:0 (3:0) arányban legyőzték a végváriakat.

A Ferencváros amerikai győzelme. Budapesti tudósítónk telefonálta: A Ferencváros csapata tegnap játszott utolsó mérkőzését Buenos Airesben a Rancing klub csapatával. Az első táviratok szerint a magyar csapat 2:0 arányban győzött a dél-amerikai klub fölött. Tegnap reggel érkezett újabb távirat szerint a Ferencváros nem 2:0, hanem 2:1 (2:0) arányban győzte le a Rancing-klubot. A Ferencváros ezzel a mérkőzéssel amerikai túráját befejezte és visszahajózott Európába.

Felhívjuk

az utazó közönség becses figyelmét az Oradeán levő

RIMANÓCZY-szállodára, mely a város legkényelmesebb szállodái közé tartozik és vendégeinek minden kényelmet biztosít. Kereskedelmi utazók a rendes szobárából 20% kedvezményben részesülnek. Rimanóczy-szálloda igazgatósága

A SZENVEDÉLY TŰZÉBEN

Írta: PAUL REBOUX

A Déli Újrlap jogositott regényközlése

17 Folytatás

— Estrella, — szólott töredelmesen, — megbántottalak ...

Az asszony megremegett az újra feltörő ijedtségtől. Hanem mikor a hang lágyan ismételte: „Estrella“ bőségesen omló könnyekkel zokogni kezdett.

— Estrellita ... — könyörgött Ramon.

Erőtlenül, ellenállás nélkül, akarat nélkül, felemelkedett és az ajtóig jött. Ott még megállt és habozott.

— Estrella ... nyisd ki ... Majd meglátod ... nem leszek komisz ... Mindenbe belemegyek, amit akarsz ...

Kinyitotta. A férfi ott állt előtte, lelkével a karokkal és nem mert közeledni.

— Ha tudnád, hogy mikor halom, hogy így ordítasz ...

A férfi alázatosan ígért.

— Nem teszem többé ... de az újlat erősebb volt nálam ... Nem volt igazam, jól tudom ...

— Mire jó az eféle? — Hát mit akarsz? ... Az egész világ a szoknyádhoz van varrva, a szeme mindeniknek terajtad, a szájuk hízelgéssel tele ... Beleőrülök ... Ah! Ha te olyan volnál, mint a többi asszony, én is rendes férj volnék ...

— Mint a többi? — Igen ... Ez a tánc minden este, ez veszi el az eszemet ... Már annyiszor kértelek, hogy mondj le róla ...

Az asszony, bizva ebben a megadásban és a hivatás büszkeségére támaszkodva, kiáltotta:

— Nahát igazad volt: bolond vagy! ... De hiszen, ha nem táncolok az egész ház tönkre megy. Hát nem érted, hogy én vagyok az, aki az egész jövedelmet behozza, hogy azért járnak ide, hogy engem lássanak?

Ramon azonnal behuzta a fejét a két válla közé, mint a bika, amelyik támadni készül. Az asszony azonban anélkül, hogy észrevette volna, folytatta és hol a kávéház érdekeiről, hol arról beszélt, hogy a sikerek megnyire örül. Mivel a férfi nem vágott közbe, neki bátorodott. Növekvő tüzzel sorolta fel az okokat, hogy miért nem kell változtatni semmin. Ramon csak hallgatott. Felesége, hogy egészen megnyerje és megértesse vele, hogy nyugtalansága egészen alaptalan, ezzel fejezte be:

— Megnéznek, csinosnak, ügyesnek fognak találni, ennyi az egész ... És neked meg nem lesz semmi okod, neked nem lesz jogod panaszkodni, még akkor sem, ha azt látnád, hogy beszélgetek valakivel, mert már elég nagy vagyok ahhoz, hogy ...

Az a jelenet, amelyet ezzel Ramon képzeletébe idézett, felrázta a férfit:

— Hát te sohasem fogsz megjavulni! Megragadta és szemtől-szembe kikacsolta:

— Ah, hát mégis csak csevegni akarsz valakivel! ... Csevegni akarsz!

— Ramon kériek ... — szólott az asszony, megpróbálva kiszabadítani magát.

De a férfi egyáltalán nem eresztette. Dúrván, szorosán ölelte, arcába lihegve dühét. Képzeltbeli képeket látott, melyek véreből szálltak fel

agrába. Egy mámoros Estrellát látott, akit valaki másnak a cirógatásai borítanak el. Kezeket, ajkakát látott rátapadni. Ezt látta és ezek a förtelmes víziók, akarata ellenére is, valami vágyakozást keverték dühébe. Mint valami korbácsnak a hasogató szálai, amelyek gyötörnek, de izgatnak is.

Elváltozott hangon szólalt meg:

— Azt akarom, hogy az enyém légy, csak az enyém, érted? ...

Az asszony folyton menekülve hátrált, magával vonszolva a férfit, aki nem engedte el.

Ivbegörbülten védekezett, tenyereivel minden erejével taszította a férfit. Egyetlen kiáltás nem hagyta el ajkait. Tragikus esőndben hareoltak, melyet sóhajok és lihegések szaggattak meg.

XII.

Ramon Nunnez bezárta a „Delicias“ és „hagyta Sevillát! Ez volt az aznap, nagy ujjongással, amelyről mindenütt beszéltek.

Csakugyan, a Pescaderia-tér rézrel óta szokatlanul megremegett. A boltosok üzleteik küszöbén, a szomszédok az ablakaikban, a járókelők és számtalan összeverődött kölök, mind a butorokat bámulták, melyeket egy szekérré halmoztak, hogy elszállítsák a Guadal-Quivir rakpartjára.

— De miért megy el? — kérdezték az egyes csoportokban.

— Senki sem érti. Vállalata minden esztendőben jobban ment ... Mindent itt hagy, a sikerei derekán ...

— Talán Madridba megy ...

— Dehogy, — szólott egy tájékozottabb, — hát nem tudja? Cadizba megy.

— Szerencsét csinált? Nyugalomba vonul?

— Egyáltalán nem. Egy új zenés kávéházat alapít.

— Bolond!

— Tökéletesen.

— Ott megvan minden ami kell, például színház ...

— El akart menni.

— Dehát miért?

— Hát, csak el akart.

Mikor Ramon az áprilisi házbérmegyed után erről a tervéről beszélt a feleségének és az anyjának, közös erővel le akarták beszélni róla.

— Unom itt magam, — mondta. A közönség nagyon követelő. Aztán meg fásaszt ez a nagyvárosi élet. Szeretnék nyugodtabban élni, a magam ura lenni és szeretném újra kezdeni az első próbálkozásaimat: az jól esnék és emlékeztetne a régi időkre.

Amit nem akart bevallani, az az a napról-napra erősödő szándéka volt, hogy Estrellitát a nyilvános tánctól eltiltsa. Most megtalálta a módját és szigorúan keresztül fogja vinni. Ellenkezés, érvelés, lázadás, könyörgés, semmi sem ingatta meg. Biztosra vette, hogy egyuttal itt hagyhatja gyanakvásának okait, hogy összetörheti a szegényletes multat s hogy ebben az új városban elszigeteltté, szerelmessé, nyugalmassá változtathatja az életét.

Estrellita lassanként hozzászokott ahhoz a gondolathoz, hogy délre men-

jenek, főleg mert megfogja látni a tengert, melyet nem ismert. Tomasa azonban egyáltalán nem rejtegette rosszkedvét. Szokásainak ez a bolygatása úgy érintette, mint valami jogai ellen intézett merénylet, mint tekintélyének megsértése. Minden kicsiségért morgott. Hátráltatta a csomagolást. Az utolsó pillanatig ott akarta tartani párnája mellett a régi égetett agyag Krisztust és a gyöngyház foglalatú ereklyetartót, mely már tíz éve ott lógott a falon. A szalmával teli ebédlőben, a ládák és már bevarrt battyuk között, elvesztette az étvágyát. Mélabusan sétált keresztül a kávéházon, ahol a jártában-keltében keletkező légáramlat megröszentette a plakátrongyokat. A vakolásban mindenütt a kihuzott szögek után maradó sebek tántogtak és a falak tapétáin, melyeket helyenként egy álló óra, egy keret, vagy egy butor védett a fénytől, most meglátszottak azoknak a tárgyaknak az árnyképei, melyek oly soká itt laktak és most száműzetésbe mennek.

Az is új szívifájdalmakat okozott neki, mikor meglátta kirakva a szekrényeket, székeket, asztalokat, a régi ujságokba csomagolt gitárokat, melyeknek nyaka kilógott a papírból, a szétszedett ágynakat és matracokat.

Mindent a közbizalom szeme elé hozták, hervadtan és szánalmasan a hideg világításban. Egy felszakított diványból lőszór párnacs lógott; a varrógép búcsuzott fémlábainak kagylófényű mázától. Egy kis hordóba ültetett pálmaborzongott a szélben. Minden esecsebecse, mely rendszeren valami homályos sarokban pihent, most feltárta ócskaságát.

(Folyt. köv.)

Fogalom

a közönség körében az a tisztaság, rend és előzékeny kiszolgálás, melyet

20%

engedmény

adása mellett nyújtunk ezen lap előfizetőinek

Legolcsóbban

nálunk étkezhet, mert olcsó árainkból külön kedvezményképpen (P 1.50-es menüt kivéve)

10%

engedményt adunk.

Semmi

költsége sem az érkezéskor, sem az elutazáskor, mert szemben vagyunk a

Keleti Pályaudvarral. Magyar vendégszeretettel várjuk családi szállodánkban.

Park-Nagyszálloda
VIII., Barros-tér 10.

Próbírdetások

Igazi jósnő

Aki megmondja multját, jelenét és jövőjét, tanácsokkal szolgál, nem csalás, minden beteljesedik. Érdeklődők forduljanak bizalommal hozzám. Temesvár, Erzsébet-város, Posta-utca 18. szám.

Diszkrét lakás!

Alkalmazás

Keresek

eny pincér praktikanst azonnali felvétele. Cim: HorgaPál, Felső-Árok- u. 1 (4350)

Gép- és gyorsírónőt

et keres aug. betekt magyar nyelvbeli fiókja. Se külföldi vállalat hely. hivatal. Kíráros ajánlatokat a kiadó. íróbbít „Nem vagyok kezdő“ jelise. (4430)

Kifutó fiu

bizható azonnal felvétetik Cellulose kereskedésében, Dózsa-u. (4440)

Allást keres

Gyermeklány

őzönnyitványokkal kisebb gyermekek é állást keres 15-ére, esetleg a házásban is segédkezik. Cimeket a kiadóba kérek. (4424)

Kezdő szobalány

rekre csekély fizetéssel állást keres. Cimeket „M“ jeligére a kiadóba kérek. (4395)

Iroda takarítást

eggegli órákra elvállalok. Városház- utca, házmesternél. (4435)

Adás-vétel

Uzemképes traktor

nyosan, jó állapotban eladó. Faragó os. Ujmosnica. (4367)

Piaci kocsi

mentes ponyvával eladó. Érdeklődni gabalsor 20 b vagy a piacon. (4433)

Teljes és gyümölcsös

et jól bevezetett, Gyárváros forgalmos helyén családi okok miatt minden bízható áron azonnal eladó. Cim kiadóban. Ügynökök díjaztatnak. (4436)

Eladó

eznált fehér, puha fából készült termékagy betéttel. Cim: Belváros, nyadi u. 8. I. em. ajtó 2. (4441)

Lakás

Két szobás lakás

ermektelen házaspárnak kiadó. Erzsébetváros, Rezső-u. 13. (4415)

Különbejáratu

enosan butorozott szoba, 2 ágyas, azonnal kiadó. Gyárváros, Selyemgyár- utca 23 b. (4409)

Butorozott

ha két személynek kiadó. Erzsébet- város, Lehel-u. 3. (4432)

Különbejáratu

utorozott szoba 1-2 ur részére azonnal kiadó. Belváros, Erőd-utca 1, ajtó 1. (4430)

Két szobás lakás

lekkel, különbejáratu, ok- helyiség kiadó. Blaskovits-telep, Erzsébet-utca 1-ére kiadó. Megtekinthető délután. Csillós-u. 14. M. (4437)

Különféle

Autógarag

Ex) III. ker., Posta-u. 1. 4. sz. alatt annaira kiadó. Bővebbet a kiadóban. (4430)

Teljes ellátásra

adok 2-3 nőt, esetleg butorozott szoba kiadó. Cim a kiadóban. (4430)

Déli Hirlap

1929 AUGUSZTUS 9

LEGUJABB

V. ÉVF. 179. SZÁM

A tótoknak védekezni kell a csehek erőszakos elnemzetlenítő törekvései ellen

Pozsony, augusztus 8.

(Tudósítónk telefonjelentése.) A Tuka-per tegnapi folytatásán hosszas vitára adott alkalmát Galla védőnek az az előterjesztése, amelyben kérte, hogy a bíróság rendelje el Hoferik Ilona, Ira Károly és felesége bécsi ház-mesterpár, továbbá Kovács alezredes, valamint Lonszky Aladár és Seibelné tanukénti kihallgatását. Kijelentette a védő, ezen tanuknak a kihallgatásával azt akarja bizonyítani, hogy egyrészt Luckhardt nem foglalkozott kémkedéssel és államellenes működéssel, másrészt pedig azt, hogy a két bécsi kémiroda nem állott fenn, valamint hogy a vádlottak a Belánszky Károly által megjelölt házakban soha nem jártak.

Elnök: Milyen minőségben kívánja a védő ur ezeket kihallgattatni?

Védő: Tanuként kívánom őket kihallgattatni abban az esetben, ha az ügyész ur le nem tartóztatja őket.

Ügyész: Én minden bizonnyal le tartóztatom őket, ha itt megjelennek.

Védő: Ebben az esetben salvus conductust fogok kérni az általam bejelentett tanuk részére a minisztertanácstól.

Az ügyész és védő között ezután rendkívül élëshangu vita fejlődik ki úgy, hogy az elnök kénytelen többször nyugalomra inteni őket.

A bíróság utána tanácskozássra vonult vissza, amely másfél óráig tartott. Ennek eredményeképpen az elnök kihirdette, hogy Hoferik Ilona és az Ira házaspár kihallgatását elrendeli, de a többi tanu megidézését mellőzi.

Galla védő tiltakozott, hogy a bíróság ilyen fontos tanuk kihallgatását nem hajlandó elrendelni. Elmondotta, hogy Seibelnét azért akarja kihallgattatni, mert ennek vallomásával bizonyítani tudja, hogy Belánszky nem mondott igazat.

Az elnök ezután szünetet rendelt el és a tárgyalás folytatását délutánra halasztotta.

A délutáni tárgyaláson a bíróság

folytatta a tanuk kihallgatását. Csávolszky Rezső jelentéketlen vallomást tett. Kijelentette, hogy Tukát jól ismeri és nagyrebcsüli.

Ha a tótoknak sok olyan emberük lett volna, mint Tuka — mondotta — akkor sohasem született volna meg az a mondas, hogy buta tót.

Juriga Nándor volt a következő tanu, aki kijelentette, hogy Snaeky és Mach államellenes működésére nincsen bizonyíték, Tuka államellenes tevékenységét azonban bizonyítani lehet. Elmondotta, hogy Tuka autonomista tervezetet dolgozott ki arra az esetre, ha a tótok elszakadnának Csehországtól. A tervezet szerint a tótoknak önálló kormányzatuk, hivatalaik és katonaságuk lett volna. A tót néppárt klubjában sokat tárgyalták ezt a tervezetet, amelyről nem lehetett megállapítani, hogy Tuka sze-

mélyesen írta-e. Ez volt az ugynevezett rózsahegy-i tervezet. Arra vonatkozólag nem tud felvilágosítást adni, hogy Tuka ezt az autonomista tervezetet meggyőződésből vagy megbízásból készítette-e. Egyéb kézifogható bizonyíték — mondotta — Tuka bünnösségére nincsen, de kézzel nem fogható bizonyíték sok más van még. Tudomása van róla, hogy

Tuka tárgyalt Gajuávai a fascisták és a rodobrana együttműködéséről a szociáldemokraták és a kommunisták ellen.

Ezután Tuka híressé vált vacuum juris című cikkéről nyilatkozott. Kijelentette, hogy a tót pártban ez a cikk sok vitára adott okot. A párt egyik fele a cikk állításai mellett, a másik fele pedig ellene foglalt állást. Ő maga elítélte a cikk tartalmát, mert az meg akarta bontani a csehek és tótok egységes államát.

Amikor erre vonatkozólag felelőre vonták, azt felelte, hogy elítélte. Az ember csak azt felel meg, amit akar, — mondotta Juriga. Izben kérte Tukát, hogy mutassa neki azokat a külföldi lappeldásokat, amelyekbe cikkeket írt, láttni akarta, hogyan dolgozik Tuka a külföld számára. Tuka azonban mindig elfelejtette a kért lapokat.

Galla védő: Tud-e arról, hogy a tót párt megbizta Tukát egy autonomista tervezet előkészítésével.

Juriga: Nem.

— Pedig bebizonyíthatólag Hlinka adott megbizást ennek a tervezetnek az elkészítésére.

— Hlinka még nem az egész

— Tud arról, hogy Tuka 1927-ig újabb tervet dolgozott ki?

— Nem.

Ezután Tuka válaszolt Juriga kérdésére. Elmondotta, hogy az autonomista mozgalommal 1920 óta foglalkozik. Pozsonyban a kapucintusoknál találkozott Baló tót tanárral, csokkal és Branyickivel, akik felelték, hogy írjon autonomista irásokat cikkeket.

Mikor Hlinka arra kérte, hogy dolgozzon ki egy autonomista tervet, ezt nagy megtiszteltetésnek tartotta és a munkát elvállalta.

Az első tervezetet az angol domonok mintájára készítette, a második praktikus szempontoknak és a csehszlovákiai viszonyoknak megfelelően. Ezután Juriga felé fordulva ezt mondta:

— Mondotta-e Pozsonyban Tyscia francia képviselő feleségének, aki jével együtt tanulmányuton Csehszlovákiában, hogy én forradmat csinállok?

Juriga: Nem szoktam hölgyekkel forradalomról beszélgetni.

— Mondotta-e, hogy az állam elcsépe vagyok és összeköttetésben állok Magyarországgal?

— Nem mondtam.

Ezzel Juriga kihallgatása véget vallomására nem eskették meg. után az elnök a tárgyalás folytatására halasztotta.

Juriga csak arra emlékszik, amire akar

Elmondotta ezután, hogy Tuka egy szer levelet írt neki, amelyben hangsúlyozta, hogy a tótoknak védekezni kell az elnemzetlenítés ellen, nehogy olyan sorsra jussanak, mint az irek Angliában. Soha nem hittem — mondotta —, hogy Tuka tót. Mindig magyar embernek tartottam. Mondottam is neki egy izben, jó volna a lapban

kifejezésre juttatni, hogy magyarból tóttá orientálódott.

A parlamentben egyszer Tukának kellett nyilatkozatot tenni a tót néppárt nevében. A nyilatkozatot előre elkészítették és így nagy csodálkozással vették észre, hogy Tuka a legélesebb magyarellenes részeket elhagyta.

Tőzsdei árfolyamok

Zürichben a lei 3·08·25, Párisban 15·15

Temesvári magánárfolyamok 1929 augusztus 8-án reggel:

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-T. fiókja (volt Kereskedelmi és Gazdasági Bank) devizaosztályának árfolyamai.

Minden pénznem mellett két számjegy áll. Ezek közül az első a vételt a második az eladást jelzi.

Angol font 816³/₄, 818·38 — Dollár 167·95, 168·30 — Hollandi for. 67·52, 67·65 — Dinár 2·93, 2·97 — Francia frank 6·59³/₄, 6·62 — Olasz lira 8·80, 8·82 — Cseh kor. 4·98, 4·99 — Német márka 40·11¹/₂, 40·20 — Osztr. schilling 23·73, 23·78 — Magy. pengő 29·35, 29·41 — Sv. frank 32·39, 32·46

Terményárak:

Buza 620, ubuza 600, tengeri 670, árpa 420, zab 430, rozs 420 korpa 325 lei száz kilónként. Répa kilója 11 lei.

Zsombolyán

korán reggel kapható az aznapi Déli Hirlap